

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

VII. An possibilis sit substantia, cui saltem vt instrumento naturali debita
sit visio Dei, aut quæuis alia forma supernaturalis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

nem effectiuam producendi actum visionis.

SECTIO VII.

*An possibilis sit substantia, cui saltem
ut Instrumento naturali debita sit
Visio Dei, aut quævis alia forma su-
pernaturalis?*

183. **R** Atro dubitandi est, quia de facto datur connaturale instrumentum visionis Dei in genere accidentis, quod est lumen gloriæ: ergo non repugnabit connaturale instrumentum eiusdem visionis in genere substantiæ. Consequentia probatur, quia si quid obstar, esset potentialitas talis substantiæ: at hæc non obstat de facto in lumine: ergo. Confirmatur, quia instrumentum non debet esse eiusdem ordinis, vel cum causa principali, vel cum effectu, ad quem instrumentaliter producendum ordinatur, ut de quouis instrumento naturali constat: igitur ut substantia sit connaturale instrumentum visionis Dei, non requirit, ut sit eiusdem ordinis, vel cum Deo causa principali, vel cum ipsa visione, ad quam instrumentaliter producendam ordinaretur.

184. Hanc Controversiam non reperio apud Scholasticos; negatiua tamen pars ex eorum principiis non obscure colligitur, dum vniuersaliter negant omnem substantiam supernaturalem, cum quibus & ego sentio. Et ad sententiæ confirmationem tres afferro rationes.

185. **P**rima ratio sit. Instrumentum naturale debet esse in eodem ordine cum sua causa principali: sed causa principalis cognoscitiua actus puri debet esse in ordine actus puri; ergo & ipse naturalis instrumentum. Minor constat ex supra disputatis sect. præcedente. Maior, in qua vis nostræ rationis sita est, probatur primo inductione in omni instrumento naturali, tum vitali, omnis quippe potentia vitalis, quæ est instrumentum naturæ cognoscentis, est in eodem ordine cum sua principali causa cognoscitiua, & obiecto cognoscibili: tum non vitali; siquidem omnes qualitates, quæ sunt instrumenta rerum sensibilem, sunt in eodem ordine cum rebus ipsis. Secundò à priori, quoniam instrumentum naturale est connaturalis proprietates causæ principalis; calor enim, qui est instrumentum ignis, est simul proprietates ipsius: proprietates autem debet esse in eodem ordine cum subiecto, à quo debet ut propria passio emanare, & ad quod finaliter perficiendum ordinatur.

186. Confirmatur, quia potentia cognoscitiua non solum est principium productiuum actus, sed etiam perceptiuum obiecti, ergo maiorem proportionem habere debet cum ob-

iecto perceptibili, quam quodcumque instrumentum cum effectu producibili: quia principium perceptiuum non solum debet habere proportionem in genere causæ efficientis, sed etiam formalis, quia debet simul cum ipso cognoscente principali percipere obiectum. Hæc ratio efficaciter probat, non solum nullum dari posse instrumentum substantiale respectu illius modi operandi, qui formaliter in Deo supponit actum purum, qualis est modus cognoscendi Deum in seipso, ut actum purum, & modus producendi aliquid independentem ab omni subiecto; sed neque instrumentum accidentale: cum nullum dari possit accidens supernaturale ordinis actus puri, cum omne accidens essentialiter sit immersum subiecto, cui est aptum inherere. unde implicat intellectus creatus, ut naturale instrumentum perceptiuum Dei actus puri; nec non vis connaturalis instrumentaria creatiua.

187. **D**ices. Lumen gloriæ est connaturale instrumentum visionis Dei & tamen non est in ordine actus puri. Phantasma est naturale instrumentum intellectus agentis ad producendas species intelligibiles, & tamen non est in eodem ordine spiritus cum ipso intellectu: igitur non est necessarium, ut instrumentum naturale sit eiusdem ordinis cum sua causa principali. Resp. Lumen gloriæ non esse instrumentum perceptiuum Dei, sed productiuum dumtaxat visionis Dei, quia lumen non intelligit, sed producit tantum actum, quo intellectus intelligit: unde non debet proportionari visioni obiectiue, quia secundum hanc formalitatem non respondet visio, nisi tantum principio perceptiuo; sed solum proportionari debet visioni subiectiue: quo pacto visio est eiusdem ordinis cum lumine: quia sicut lumen est supernaturale, & immersum potentialitati subiecti: ita & visio est supernaturalis, & immersa subiecto, cui inhaeret. Cuius ratio à priori est, quia obiectum non comparatur ut forma intelligibilis ad principium pure productiuum, sed ad principium cognoscitiuum, quod tantum est capax effectus formalis illius: igitur non debet seruare proportionem ordinis cum principio naturali pure productiuo, sed cum principio naturali cognoscitiuo. Confirmatur, quia maior proportio requiritur inter perceptiuum obedientiale & perceptibile, quam inter productiuum obedientiale & producibile; nam quodlibet productiuum obedientialiter eleuari potest ad quodlibet producibile: at non quodlibet perceptiuum obedientialiter eleuari potest ad quodlibet perceptibile: ergo maior requiritur proportio inter perceptiuum naturale & perceptibile, quam inter productiuum naturale & producibile: nam eadem proportio est obedientialis ad obedientiale, ac naturalis ad naturale. Vgbebis: ergo saltem possibilis est substantia, ut naturale instrumentum productiuum visioni, sicuti est lumen. Sed contra, quia implicat, naturam intellectualem esse naturaliter producti-

uam visionis, & non esse naturaliter perceptiuam obiecti; nam productio cognitionis in natura intellectuali est ipsissima obiecti perceptio, cum in ea supponatur principium vitale proportionatum: quare si est naturaliter productiua cognitionis in alieno subiecto, à fortiori erit naturaliter productiua eiusdem in seipsa, tanquam in proprio subiecto, nec est eadem ratio de lumine, quia hoc non est principium vitale.

290. Ad secundum nego minorem: nam phantasma est naturale instrumentum animæ, quatenus est forma corporis, à quo pendet in operari; qua ratione phantasma est eiusdem ordinis cum intellectu agente, & speciebus intelligibilibus, saltem obiectiue: quo tantum pacto debent seruare proportionem: nam sicut phantasma est materiale obiectiue; ita & species intelligibiles sunt etiam materiales obiectiue, quia debet representare quidditates & essentias rerum, ad instar corporis, iuxta modum intelligendi animæ ut formæ corporis: ac proinde etiam intellectus agens in producendis talibus speciebus se habet ut causa principalis, corporea, quia producit illas tanquam causa corporea obiectiue.

191. SECUNDA ratio. Implicat substantia, ut connaturale instrumentum visionis Dei: nam vel ea esset instrumentum sui, vel aliorum; non sui, quia cum ipsa esset principalis finis suarum operationum, non posset esse instrumentalis, sed principalis causa efficiens visionis Dei: nam finis & efficiens, quando in eandem rem coincidunt, sibi mutuo commensurantur: unde si esset principalis finis, esset etiam principalis efficiens: quod autem esset principalis finis, patet, quia in ratione finis proximi non ordinaretur ad aliud: at de ratione instrumenti est, ad aliud ordinari, eò quod instrumentum non est ad perficiendum se, sed aliud à se, non aliorum, quoniam implicat, substantiam in hoc genere actionis per se primò ordinari ad perficiendam aliam substantiam, absque eo, quod sit primariò perfectiua sui: nam vel esset perfectiua alterius substantiæ in ordine ad ipsam visionem Dei, ut species intelligibilis saltem quæ diuinæ essentiae, vel ut principium completum potentiae intellectiuae: utrouis modo esset perfectiua alterius, à fortiori esset etiam perfectiua sui, quia non posset aliam naturaliter perficere; nisi in seipsa contineret & speciem diuinæ essentiae, & virtutem supernaturalis potentiae intellectiuae: igitur posset naturaliter seipsam determinare ad visionem Dei. Consequentia constat, quia magis ipsa, quam alia substantia ab ea distincta, esset à seipsa determinabilis ad cognitionem obiecti, cuius principia in seipsa contineret, quia magis ipsa, quam alia substantia ab ea distincta, esset ad talem visionem proportionata.

192. TERTIA ratio deducitur ex precedente sect. quia omnis substantia necessariò continet radicale principium suæ operationis: ergo implicat substantia, quæ sit tantum instrumentalis causa operationis supernatura-

lis. Consequentia constat, quia principium radicale necessariò est causa principalis: est enim prima radix operationis, ultra quam non est assignanda alia prior in eo genere, quod est proprium causæ principalis: cuius ratio à priori est, quoniam radix operationis est ipsa essentia rei: essentia autem rei, si substantialis est, semper est causa principalis suæ operationis, quia cum per eam non ordinetur res ad perficiendum aliud, sed seipsum, non potest habere rationem instrumenti respectu talis operationis.

193. Ex his deducitur vniuersalis ratio, cur implicet omnis substantia supernaturalis per modum instrumenti connaturalis, quia nimirum omnis supernaturalitas includit aliquem modum operandi proprium Dei: omnis autem modus operandi proprius Dei, aut supponit immediatè & formaliter actum purum, & nullo modo communicabilis est creaturæ; aut non supponit immediatè & formaliter actum purum, & saltem incommunicabilis est substantialiter creaturæ, eò quod nulla substantia potest esse instrumentum suæ propriæ operationis, cum ipsa sit principalis finis, atque adeò principalis efficiens omnium suarum operationum, nec poterit esse instrumentum alterius, quia nulla substantia, cum essentialiter sit ad se, potest primariò ordinari ad perficiendum aliud à se; quia destrueretur essentialis conceptus substantiæ, quæ primariò est ad se. Igitur possibilis non est substantia, quæ sit connaturale instrumentum operationis supernaturalis.

194. Ad rationem dubitandi, nego Consequentiam. Ad probationem, nego pariter Consequentiam, nam ideo potentialitas non obstat in lumine, obstatet autem in substantia, quia lumen, cum sit purè productiuum, non debet proportionari visioni obiectiue, quo pacto visio beata emergit à potentialitate, & requirit in cognoscente puritatem actus, sed subiectiue, qua ratione immergitur potentialitati subiecti, & non requirit in proximo producente puritatem actus. Substantia verò, quia non solum esset productiua, sed etiam perceptiua obiecti, deberet proportionari visioni etiam obiectiue. Adde, quod cum lumen sit accidens, potest ut connaturale instrumentum ordinari ad aliud perficiendum; non autem substantia, quæ essentialiter est ad se. Ad Confirmationem nego antecedens, iuxta primam rationem, quia licet instrumentum semper sit imperfectius causa principali, non tamen est inferioris ordinis illa, iuxta secundam verò & tertiam rationem, nego substantiam posse esse naturale instrumentum visionis Dei.